

صبح ایران

کربلای ۵ به روایت کلمات

در سالروز عملیات کربلای ۵، چند کتاب برجسته درباره این عملیات مهم و بزرگ دفاع مقدس را مرور کرده ایم

صفحه ۵

ایلات مقصد بکر گردشگری

گردشگری فرهنگی و عشایری، نقشی حیاتی در توسعه اقتصادی و فرهنگی ایران ایفا می‌کند

۱۱۰

نگاهی تحولی رسانه ملی در افق جهانشهر قم

به بهانه ۱۹ دی، سالگرد قیام مردم قم با مدیر صداوسیما این مرکز گفت‌وگو کردیم

۷۶۱۰

مرگ سلبریتی‌ها پیش از مردن

حاصل کار لارین ملغمه‌ای از تصاویر روان پریشانه سادیستیک و مازوخیستی یک سلبریتی از دوران گذشته است

۱۰۱۰

زاویه دید

کربلای ۵ به روایت کلمات

در سالروز عملیات کربلای ۵، چند کتاب برجسته درباره این عملیات

مهم و بزرگ دفاع مقدس را مرور کرده ایم

عملیات در این منطقه را بهتر درک کند.

رویدادهای کانال ماهی

نام «کانال ماهی» با عملیات کربلای ۵ گره خورده است. منطقه‌ای که یک کانال برای پرورش ماهی در داخل خاک عراق بود اما ارتش عراق مجموعه‌ای از پیچیده‌ترین امکانات نظامی را برای جلوگیری از هرگونه عملیات ایران برای نزدیک‌شدن به شهر راهبردی بصره در آن مستقر کرده بود. شدیدترین نبردهای عملیات در این منطقه روی داد و در کتاب «نبرد در کانال ماهی» با نام فرعی «لشکر ۲۷ محمد رسول...» در عملیات کربلای ۵، مهدی حاجی خداوردی خان تلاش کرده چگونگی اجرای عملیات در این منطقه توسط رزمندگان لشکر ۲۷ را به تصویر بکشد. این کتاب که مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس ناشر آن است، ۹ فصل دارد و نویسنده نخست موقعیت رزمندگان ایرانی را قبل از آغاز عملیات توصیف کند و سپس از تلاش‌ها برای اجرای عملیات و واکنش دشمن و دشواری‌های پیش روی اجرای عملیات سخن می‌گوید و بعد به صورت متمرکز بر کانال پرورش ماهی، موقعیت آن و امکانات دشمن در این منطقه و شرح

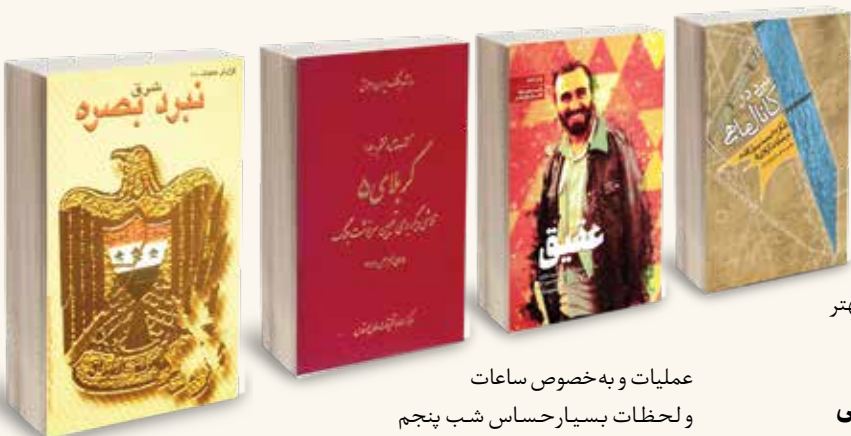
سی‌وهشت سال قبل در چنین روزی عملیات کربلای ۵ در منطقه عمومی شلمچه آغاز شد. این عملیات که یکی از طولانی‌ترین نبردهای جنگ تحمیلی بود و تا فروردین سال بعد ادامه داشت، منجر به آزادسازی بخش‌هایی از خاک کشور شد که هنوز در اشغال دشمن بود و نیروهای رزمنده ایران توانستند در این نبرد بزرگ به نزدیکی بصره مهم‌ترین شهر جنوب عراق برسند. عملیات کربلای ۵ یک غافلگیری بزرگ برای ارتش بعث بود چرا که با عدم کامیابی عملیات کربلای ۴، دشمن فکر اجرای یک عملیات بزرگ‌تر در همان منطقه را نمی‌کرد و در پایان این نبرد طولانی، عراق باز دست‌دادن حدود ۲۰ هزار نیرو و ادوات نظامی از جمله بیش از ۵۰ جنگنده در موقعیت سختی قرار گرفت. در سال‌های اخیر کتاب‌های زیادی درباره این عملیات نوشته شده که می‌تواند به دوستداران تاریخ و کسانی که علاقه‌مند به دانستن تاریخ شفاهی دفاع مقدس هستند، کمک زیادی کند. در این نوشتار به معرفی چند اثر شاخص در این زمینه می‌پردازیم.

آرش شفاعی
گروه فرهنگ و هنر

«نبرد شرق بصره» از انتشارات مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس در بی پاسخ گفتن به این پرسش است. کتاب را محمد درودیان نوشته است و شامل سه فصل است. فصل اول کتاب تحت عنوان «طرح‌ریزی در شرایط ویژه» از والفجر ۸ تا کربلای ۴ و فرازهایی از مدیریت در فضای دشوار با ویژگی‌های مختص مدیریت انقلابی جنگ را به نمایش می‌گذارد.

در فصل دوم با نام «هجوم به مستحکم‌ترین خطوط دفاعی دشمن»، نتیجه این برنامه‌ریزی‌ها و چگونگی اجرای عملیات در این منطقه را با همه مشکلات و توانایی‌های مستقر دشمن در آنجا می‌بینیم و در فصل سوم یعنی «بازتاب‌ها و دستاوردها»، نویسنده حاصل این عملیات و بازتاب‌های آن را بیان کرده است و با استفاده از واکنش‌های رسانه‌های گروهی، مواضع آمریکا و شوروی، موقعیت تاریخی دوره پایان جنگ، جنگ شهرها و شرایط ایران برای پایان جنگ نتیجه عملیات کربلای ۵ و اهمیت آن را در آن موقعیت تاریخی به خواننده نشان می‌دهد. کتاب به صورت تحلیلی با ارائه اطلاعات زیاد، به مخاطبی که آن دوران را ندیده یا در جریان اطلاعات دست اول نبوده است، کمک می‌کند که راز تمرکز ایران بر شرق بصره و طرح‌ریزی

عملیات و به خصوص ساعات

و لحظات بسیار حساس شب پنجم عملیات پرداخته است. سبک نوشتاری این کتاب ساده و روان است و از آنجا که نویسنده کتاب، شخصا در این عملیات حضور داشته است، مطالب کتاب مستند و واقعی هستند.

روزبه‌روز با کربلای ۵

روزشمار جنگ ایران و عراق عنوان مجموعه کتاب‌هایی است که به بیان روزبه‌روز وقایع جنگ تحمیلی می‌پردازد. جلد اول روزشمار چهل‌وششم این مجموعه بزرگ، «کربلای ۵» نام دارد و عنوان فرعی انتخاب شده برای این کتاب «تلاشی دیگر برای تعیین سرنوشت جنگ» است. این کتاب بازه ۲۹ روزه از ۵ دی ۱۳۶۵ تا سوم بهمن ۱۳۶۵ را در برمی‌گیرد. نگارش و تدوین و تحقیق بخش نظامی کتاب را ابوالقاسم حبیبی برعهده داشته است که قبلا کتاب روزشمار عملیات بزرگ بیت‌المقدس را نیز نوشته بود. همچنین با توجه به اهمیت تحلیل سیاسی موقعیت زمانی اجرای عملیات، دکتر ایرج همتی یک تحلیل سیاسی و راهبردی بر

عملیات کربلای ۵ نوشته است. در این کتاب بحث‌های فشرده‌ای انجام شده در سطح قرارگاه خاتم‌الانبیاء (ص) در خصوص اجرای این عملیات بعد از عملیات کربلای ۴، به صورت کامل ذکر شده که نشان‌دهنده چالشی است که در آن زمان برای اجرا یا به تعویق انداختن انجام این عملیات مهم در جریان بوده است. به عبارت دیگر کتاب، از هفته‌ها قبل از انجام عملیات را دربر می‌گیرد و مخاطب با خواندن آن به اهمیت اجرای آن بیشتر از پیش پی می‌برد. کتاب از نظر اطلاعات خاصی که درباره عملیات کربلای ۵ به مخاطب ارائه می‌دهد، کم‌نظیر است و موضوعات دیگری چون جنگ، کاهش درآمد‌های ارزی ایران، جنگ شهرها، جنگ نفتکش‌ها، سیاست آمریکا و شوروی در قبال تشدید جنگ و تشدید تلاش‌های صلح در چارچوب پنجمین اجلاس سران سازمان کنفرانس اسلامی در کویت و ابتکار پرز دکونیار، دبیرکل وقت سازمان ملل را بررسی کرده است.

و نوشته نصرت... محمودزاده نویسنده نام‌آشنای دفاع مقدس است که انتشارات شهیدکاظمی آن را چاپ کرده است. کتاب، در کنار بازخوانی زندگی و مجاهدت‌های این فرمانده شهید، چگونگی شکل‌گیری لشکر امام حسین (ع) را نیز بررسی کرده و درباره نبردهایی که این لشکر در آن حضور داشته، اطلاعات زیادی به مخاطب می‌دهد.

تلاش برای رساندن آذوقه و مهمات به رزمندگانی که در خط مقدم محاصره شده بودند، بر اثر انفجار گلوله خمپاره به شهادت رسید. درباره زندگی این شهید کتاب‌های قابل‌تأملی منتشر شده است اما یکی از جامع‌ترین کتاب‌ها، «عقیق» است که برگزیده سومین دوره جایزه سال کتاب دفاع مقدس نیز شده است. این کتاب، زندگی‌نامه داستانی شهید خرازی

درباره مشهورترین شهید کربلای ۵

در میان شهدایی که در ۷۰ روز اجرای عملیات کربلای ۵ به شهادت رسیدند، از همه مشهورتر و آشناتر برای عموم مردم، سردار شهید حسین خرازی است که روز ۸ اسفند ۱۳۶۵ در شلمچه به شهادت رسید. او فرمانده لشکر امام حسین (ع) بود و در

۳۰

چرا شلمچه؟

منطقه عملیاتی شلمچه چه ویژگی مهمی داشت که ایران تعدادی از مهم‌ترین عملیات‌های نظامی خود را در این منطقه برنامه‌ریزی کرد و بیشترین تمرکز برنامه‌ریزان جنگ، برای طرح‌ریزی عملیات در این منطقه بود؟ کتاب

یادداشت

دکتر علی رضا سربخشیان | نویسنده و پژوهشگر

آینده منطقه را ایران رقم می‌زند

اخیرا خبر مرگ رئیس‌جمهور اسبق آمریکا منتشر شد. وی چندی پیش به رژیم اشغالگر سفری داشت و در دیدار از غزه به میزبان‌های جنایتکارش گفته بود: ما نمی‌توانیم چنین جنایت‌هایی را محکوم کنیم و باید با سکوت از آنها بگذریم. این ماجرا و واقعیت، به راستی اوج شکست تمدن و فرهنگ غرب را نشان می‌دهد. تمدنی که از ابتدای رشدش با جنایت و خیانت همگن و آمیخته بوده و تا کنون این ویژگی ادامه داشته و دارد. آنها با کشته‌شدن یک دوشیزه در ایران چنان واکنشی در جهان از خود نشان دادند که انگار زمین و زمان را به هم ریختند و بسیاری بازتاب‌های مغرضانه را علیه ما سازماندهی کردند و برانگیختند. درحالی که اکنون بر پایه گزارش‌های خودشان بیش از ۴۵ هزار و ۸۰۰ انسان را در غزه به خاک و خون کشیدند و بنا به گزارش آژانس امداد رسانی آوارگان فلسطینی و تأیید سازمان ملل هر یک ساعت در غزه یک کودک توسط اسرائیل کشته شده. اکنون نیز که نوزادان و کودکان از سرما یخ می‌زنند اما شاهدیم که با سکوت از چنین جنایت‌هایی می‌گذرند و هیچ بازتاب مؤثری در رسانه‌های جهانی و مجامع غربی نمی‌بینیم و از دیگر سو همچنان سیل تجهیزات جنگی و جنگ‌افزارهاست که به سوی رژیم غاصب روان است.

این واقعیت‌ها ما را به یاد حاج قاسم سلیمانی می‌اندازد که چقدر در روند مقاومت، مردمدار و بسیار حساس به حق‌الناس و امنیت خانواده‌ها بود. رویکرد انفجارگونه زائران به تربیت پاک حاج قاسم، به یادماندنی است. نشانه افول و سقوط تمدن‌ها از جمله این بوده که نسبت به جان و ارزش انسان‌ها و انسانیت بی‌تفاوت شده بودند. همین مؤلفه را می‌توان اکنون در تمدن منحنی غرب دید که واقعا اوج سقوط اخلاقی این تمدن را شاهدیم.

شما مطمئن باشید که آینده منطقه با جبهه مقاومت خواهد بود. یادم هست یکی از پزشکان عرب منطقه در پیامی خطاب به سران کشورهای عربی نوشته بود: صدام را که به کویت حمله کرد با هزینه‌کرد ۵۰ میلیارد دلار اعلام کردید. او متجاوز است و باید سرنگون شود که همان‌گونه نیز اتفاق افتاد اما همین روند باعث شد که راه برای جمهوری اسلامی باز و هموار شود تا حرف جمهوری اسلامی ایران در عراق پیش برود. عربستان به سوریه در ۲۰۱۱ حمله کرد شما با هزینه‌کرد میلیارد‌ها دلار باز هم اتفاقا باعث شدید که شاهد پیشرفت حضور و نفوذ ایران تا مدیترانه باشیم. عملکرد شما باعث تمایل بسیاری از مردمان منطقه به جمهوری اسلامی شده است. باز هم شما با تشکیل جبهه متحدی از ۲۳ کشور به یمن تاختید تا با هزینه‌های بسیار شاید انصارا... یمن را از میان بردارید اما اتفاقا باعث شدید تا نفوذ و گسترش پیشرفت ایران به باب‌المندب برسد و از دیگر سو نفع‌تها انصارا... یمن باقی و پاینده بماند، بلکه همچنان روی‌آوری مردم منطقه به سوی ایران نیز به اوج افزون‌تری برسد.

متن کامل